

Ženska udruga
"IZVOR" Tenja

Vlatka Mačeka 20, 31207 Tenja
tel/fax: (+385)031/290-433
zenska.udruga.izvor@gmail.com
www.zenska-udruga-izvor.hr

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2016.

Uvod

Sadržaj ovog izvještaja daje opis programskog i organizacijskog djelovanja Udruge za 2016. godinu sukladno odredbama Statuta i Strateškog plana za razdoblje 2016.-2018.

Prema postavljenim ciljevima Operativnog plana u 2016. godini bili smo usmjereni na provedbu preuzetih ugovornih obveza, održivost ljudskih kapaciteta Udruge i osiguranje kontinuiteta u provedbi primarnih usluga za građane/ke koje sustavno provodimo dugi niz godina. Zbog političke nestabilnosti i negativnog određenju prema dijelu civilnoga društva koje su obilježile kraj 2015. i cijelu 2016. godinu bili smo izloženi promjenama propisa i značajnom smanjenju sredstava od igara na sreću za Nacionalnu zakladu za razvoj civilnoga društva kao neovisnog dugogodišnjeg izvora financiranja OCD-a koje djeluju na razvoju ljudskih prava i demokratizaciji društva. Prvi put od 2009. godine od kako je uređen sustav financiranja besplatne pravne pomoći uskraćeno nam je financiranje usluga, unatoč tomu što nam je nadležno ministarstvo dalo ovlaštenje i prenijelo dio javnopravnih ovlasti u tu svrhu te same činjenice da nije bilo nikakvih propusta niti primjedbi na naš rad. Kasnili su natječaji za financiranje programa/projekata udruga kao i odluke o procjenama i njihova ugovaranja. Svjedočili smo poništavanju cijelog ESF Poziva u fazi samog ugovaranja¹ promjenama uvjeta poziva u razdoblju prijave i bitnim nepravilnostima jednog javnog natječaja u dijelu uvjeta same prijave gdje se propustilo navesti da na ove vrst natječaja nemaju pravo prijave udruge koje djeluju i financiraju se po posebnim propisima poput udruga tehničke kulture, sportskih i studentske udruge, udruženje Hrvatsko crvenog križa itd.² Uspostavljene procedure i pravila financiranja jednostrano i nenajavljeno su se nametala i mijenjala na štetu udruga kao prijavitelja. Hrvatski zavod za zapošljavanje onemogućio je značajan broj udruga u korištenju sredstava sufinanciranja zapošljavanja putem mjera u 2016. godini među ostalima i uvođenjem jamstva za naplatu potraživanja osobnih sredstava (i imovine) odgovorne fizičke osobe (jamca platca) u udruzi. Naš program³ kojim je planirano zapošljavanje četiri dugotrajno nezaposlene osobe iz redova ranjivih društvenih skupina upućen na procjenu Središnjoj službi Zavoda početkom travnja izvještajne godine nije uopće razmatran. Sve to u znatnoj mjeri opterećivalo je rad stručnog tima i povećalo administrativne poslove. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva zbog prigovora dijela korisnika institucionalne potpore za 2017. godinu obustavila je takvu praksu dok se ne donese konačna odluka na nacionalnoj razini o tom pitanju.

Ugovorene programske/projektne aktivnosti s Ministarstvom socijalne politike i mladih/Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Gradom Osijekom i Osječko-baranjskom županijom primjer su dobre prakse i uvažavanja naše organizacije civilnoga društva kao sudionika u obveznom odnosu. Kalendar raspisivanja javnih natječaja na regionalnoj (područnoj) i lokalnoj razini za 2016. godinu pomjerio se s kraja na početak godine. Postupak financiranja organizacija civilnoga društva na razini Grada provodio se u okviru novog Pravilnika. Radi se o svojevrsnoj unifikaciji kriterija s nacionalne razine s obilježjima suvišnih procedura, neopravdanih i neracionalnih financijskih obveza koja ograničavaju samu prijavu te svrsishodnost i učinkovitost djelovanja civilnoga društva u takvim uvjetima. Udruge u mnogim područjima sve više preuzimaju poslove države i za jedan takav sustavan

¹ ESF Poziv br. HR 2.1.10.

² Javni natječaj za financiranje projekata udruga koje doprinose povećanju kvalitete života osoba starije životne dobi SUPER SENIORI od 11.1.2016. koji je provodila Zaklada Zajednički put i Zaklada Slagalica/2.1. Prihvatljivi prijavitelji, podstavka (2), str.

⁵ Uputa za prijavitelje

³ Razvoj usluga podrške za život u zajednici

rad nužno je razvijati programske i institucionalne oblike financiranja, zadržati jednokratne potpore kako bi se omogućila učinkovitost. Grad Osijek u pogledu jednokratnih potpora i dodijele prostora bez naknade ostao je primjer dobre prakse i zadržao svoju autonomiju. Najveći dio naših aktivnosti provodimo u suradnji i partnerstvu s Gradom, srodnim javnim službama i institucijama.

U 2016. godini primarno smo bili usmjereni osiguranju kontinuirane pravne i psihosocijalne pomoći, edukativnim i programima podrške u približavanju tržištu rada ranjivih društvenih skupina, građanskoj participaciji u javnim politikama, suradnji i osnaživanju kapaciteta u području promicanja i zaštite ženskih ljudskih prava, suzbijanja diskriminacije i uvođenju građanskog odgoja u formalni obrazovni sustav. U partnerstvu s nositeljima odgojno-obrazovne djelatnosti radili smo na osiguranju sredstava za provedbu sadržaja građanskog odgoja i prava djece kroz prizmu konvencijskog prava i rodno osviještenog obrazovanja, kao jednog od najvažnijih preduvjeta uravnoteženog društvenog napretka uopće.

Društvenom i gospodarskom razvoju nastavili smo doprinositi u smanjenom opsegu, usmjereni na pružanje specijaliziranih usluga za starije i nemoćne osobe te podršku ranjivim društvenim skupinama kao pružateljima usluga i aktivnim građanima/kama u tri zajednice. Ovaj model potvrđen kao primjer dobre prakse nastavili smo prenositi u dvije prigradske ruralne sredine i u ovoj izvještajnoj godini, ali samo do kraja srpnja 2016. kada su aktivnosti privremeno obustavljene radi nedostatka financijskih sredstava.

Unatoč financijskim poteškoćama i ograničenim mogućnostima izvršavanja svih planiranih aktivnosti radni tim zajedno sa vanjskim stručnim suradnicima i volonterima uložio je izniman trud i volonterski doprinos da bi izvršili ugovorene obveze i osigurali kontinuitet u pružanju primarnih usluga važnih za građane/ke. Iako planiranih novih zapošljavanja u Udruzi nije bilo prema provedenoj reviziji zaključno s 31.11. 2106. od 13 polaznica osposobljavanja (kroz trogodišnji program - lipanj 2014. - svibanj 2017. godine) uz našu podršku zaposleno je osam žena (tri s ugovorima na neodređeno, pet na određeno vrijeme, tri su bile nezaposlene, dvije se ne javljaju i nemamo kontakt) kod drugih poslodavaca.

Djelatnosti udruge provodile su se kroz sedam projektnih aktivnosti u okviru tri strateška programska područja: *Promocija i zaštita ljudskih prava i ravnopravnosti spolova*, *Podrška razvoju civilnoga društva i zajednice* i *Organizacijski razvoj* te *Podrška socijalnog uključivanja osoba izloženih nasilju u obitelji* te trogodišnjeg potprograma koji je pokrenut u lipnju 2014.godine i usmjeren je na sveobuhvatnu pomoć i podršku najzastupljenijoj skupini Udruge. Provodili smo dva partnerska projekta u okviru fondova EU i podnijeli 22 prijave projektnih prijedloga, radi osiguranja daljnje provedbe djelatnosti, od toga sedam na europske i međunarodne izvore financiranja. U vrijeme pisanja ovog izvještaja 36% prijava je dobilo financijsku podršku i isto toliko ih je odbijeno. Preostale prijave su u postupku procjene i odlučivanja, među kojima i dvije na poziv ESF-a.

Ukupno uključeno 1359 sudionika od toga 693 direktna korisnika, od čega 85,7% žena i 14,3% muškaraca.

1) Program Promocije i zaštite ljudskih prava i ravnopravnosti spolova

Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka kao temeljne vrednote našega društva upisane u Ustav RH predmetom su našeg zalaganja u okviru besplatnog pravnog savjetovišta dostupne kroz četiri ureda, programa za vježbenike/volontere te djelovanja u području javnih politika.

U okviru besplatne pravne pomoći u ovom izvještajnom razdoblju evidentirali smo *136 novih slučajeva* od toga 79,41% žena i 20,59% muškaraca, a najzastupljenije područje pritužbi sa 32% učešća bila su socijalna prava uključujući tu prava iz mirovinskog i zdravstvenog sustava te nasilje u obitelji uključujući područje obiteljsko-pravne zaštite; slijede pritužbe na ovrhe (11%), stambeno zbrinjavanje (6%), sa po 5% učešća s područja radnopravnih i obveznopravnih odnosa; statusnih prava (3%) te 6% iz skupine ostalo i predmeta upućenih ESLJP. U rješavanju pojedinačnih predmeta surađivali smo s nadležnim institucijama na svim razinama, uredima pravobraniteljstava, odvjetničkim uredima i akademskom zajednicom, sindikatima, OCD-a i drugim pravnim subjektima i pojedincima koji svojim stručnim ekspertizama mogu pridonijeti rješavanju konkretne pravne stvari, odnosno sistemskog pitanja. Suradnjom sa osam odvjetničkih ureda osigurali smo pro bono zastupanje pred sudom u *deset slučajeva*. Broj korisnika pravnog savjetovišta u odnosu na prethodnu kalendarsku godinu niži je za 46%. Razloge za to vidimo u gubitku prostora za rad u uredu Osijek u razdoblju od

šest mjeseci tijekom 2016.godine i nedostatku financijskih sredstava za mobilni tim Klisa – Sarvaš, a posljedično tomu je smanjena dostupnost usluga za građane/ke u ovim sredinama.

Nadalje, mehanizmi sudske zaštite i pristup sudu generalno, a posebice ženama slabog imovnog stanja (koje su u najvećem broju bile podnositeljice u predmetima nasilja u obitelji i obiteljsko-pravne zaštite) i nakon donošenja novog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/13) je znatno otežan prioriteto zbog nedostatnih sredstava države za BPP dok su ostali ograničavajući razlozi i dalje poprilično složena procedura, slaba dostupnosti (sjedišta UDU za pružanje BPP se nalaze u središtima županija što otežava pristup osobama s ruralnih i slabo povezanih područja).

I nadalje evidentiramo porast siromaštva i sve veći broj onih kojima je potreban neki oblik socijalne pomoći, a čije ostvarivanje je otežano ili onemogućeno.

U ostvarivanju bilo kojeg prava iz sustava socijalne skrbi građani su izloženi opsežnoj dokumentaciji, znatnom materijalnom trošku te dugotrajnoj proceduri pri svakom zahtjevu. Primjena visine dohotka i imovnog cenzusa članova obitelji kao kriterija za utvrđivanje osnovice za ostvarivanje osobnih prava grubo narušava integritet i dostojanstvo pojedinca i onemogućava ga da kao pojedinac ostvari zajamčena (egzistencijalna) prava. Posebno se to odnosi na ostvarivanje prava djece, starijih i nemoćnih osoba, u hitnim mjerama pomoći osobama bez vlastitih sredstava za život, npr. ženama žrtvama nasilja i nasilja u obitelji kada s mld. djecom napuštaju svoj dom i nemaju nikakvih sredstava za život, radnicima kada ostanu bez posla i/ili ne primaju plaću. Ostvarivanjem prava na privremeno uzdržavanje djeteta (u visini od 50% utvrđenog minimalnog iznosa), koja je po svim osnovama ograničavajuća i složena, korisnica/-k prava ne može istovremeno koristiti i stalnu novčanu pomoć. Izostanak uređenja instituta socijalne mirovine građane preko 65 godina života, koji su od rata uglavnom nezaposlene/i i zbog toga nemaju ispunjen uvjet minimalnog mirovinskog staža od 15 godina, a takvih je u ovom razdoblju sve više, prepušteni su na teret i volju članova obitelji i srodnika, ukoliko ih imaju. Kod ovih slučajevima ostaje otvoreno pitanje što je sa sredstvima koja su radnice/-i uplaćivali za mirovinsko osiguranje?

Iz dvomjesečnih statističkih izvješća o korisnicima i pravima u socijalnoj skrbi u RH⁴ proizlazi da Osječko baranjska županija ima najveći broj odobrenih zajamčenih minimalnih naknada poslije Grada Zagreba. Broj zajamčenih minimalnih naknada tijekom 2016. godine nije prelazio 51309 na razini RH, a na razini OBŽ najveći broj je korisnica(ka) je evidentiran za razdoblje ožujak – travanja i iznosi 6724. Navedeni statistički podaci MDOMSP daju samo brojčani prikaz ostvarenih prava iz sustava socijalne skrbi po županijama i gradovima. Statistički podaci nisu razvrstani po spolu i drugim kategorijama. Sve je veći broj onih kojima prijeto potpuna egzistencijalna ugroženost ukoliko izostane intervencija države (posebice ako je riječ o osobama starije životne dobi). Prema izvješću Državnog zavoda za statistiku RH stopa siromaštva u Hrvatskoj u 2015. godini iznosi: 20%. osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti iznosi 29,1%, osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji 13,7%.⁵

Tijekom izvještajnog razdoblja pružali smo cjelovitu pravnu pomoć i osigurali pro bono zastupanje grupi od 23 radnice jedne lokalne tekstilne konfekcije u stečaju vezano za ostvarivanje prava na radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca. Upravni spor je pozitivno riješen u prvom stupnju, a iste presude su u navedenom razdoblju bile i jedine pozitivne presude pred Upravnim sudom u Osijeku, no presude je poništio Visoki upravni sud, a naknadno je uslijedila i negativna presuda Ustavnog suda. Paralelno s poduzetim radnjama vođen je stečajni postupak pokrenut po prijedlogu radnica još u listopadu 2014., a podnesena je grupna kaznena prijava protiv poslodavca radi neisplate zaostalih plaća i ostalih potraživanja s naslova radnog odnosa. U trenutku pisanja ovog izvještaja nemamo informacija o rezultatima kaznenog postupka, a prema nama dostupnim informacijama stečajni postupak još nije okončan.

Pored posredovanja kod privremenih oblika smještaja u skloništa na razini cijele Hrvatske, usmjereni smo na ostvarivanje prava na dodjelu odgovarajućeg stambenog prostora kao sustavnih i trajnih oblika zadovoljenja osnovnih životnih potreba ove skupine i pozivamo se na prioritetan status. U tri slučaja zahtjevi su pozitivno okončani.

Zaprimljene pritužbe žena žrtvi nasilja u obitelji vezano za stambeno zbrinjavanje i nadalje se odnose na nemogućnost ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje na način na koji bi to (uzimajući u obzir raspoložive kapacitete stambenih objekata u vlasništvu države kao i jedinica lokalne/regionalne samouprave) realno bilo moguće. Situacije napuštanja nasilnika ili izostanak stambenog prostora adekvatnog za život po izlasku iz sigurne kuće ne trpe odgodu, a jedan od temeljnih problema je vezan upravo uz propisane rokove za podnošenje zahtjeva.

Stambeno zbrinjavanje žrtvi nasilja regulirano je **Zakonom o područjima od posebne državne skrbi** kojim su žrtve nasilja jedna od kategorija. Pokretanje postupka za stambenim

⁴ <http://www.mspm.hr/pristup-informacijama/statisticka-izvjesca-1765/statisticka-izvjesca-za-2016-godinu/2290>

⁵ <http://www.dzs.hr>

zbrinjavanjem zahtjeva prikupljanje opsežne dokumentacije koja podrazumijeva značajne materijalne troškove i to u strogo ograničenom razdoblju (01.01. – 15.02.)

Navedeni propisi i procedure nisu usklađeni sa sadržajem mjere 7. Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011.-2016. u dijelu koji se odnosi na zbrinjavanje i potporu žrtvama nasilja u obitelji što je ujedno i temeljni razlog da žrtve uslijed nemogućnosti da im bude osigurano stambeno zbrinjavanje (nerijetko) po izlasku iz sigurne kuće su primorane vratiti se zlostavljaču.

Iz evidencije nerazvrstanih pritužbi (ostalo) bilježimo one o raskidu ugovornog odnosa koji se sklapaju u pravilu izvan sjedišta pravnog subjekta (po trgovačkim centrima, obilaskom građana/ki u njihove domove i sl.) za koje se opravdano sumnja da predstavlja zavaravanje građana/ki (potrošača) u pogledu osobina proizvoda, različitim pogodnostima u pogledu cijene isl., uvjetovanje i zloupotreba korištenja osobnih podataka i dr. O posljedicama liberalizacije našeg tržišta za trgovinu i usluge već smo izvještavali u kontekstu uspostave društveno neprihvatljivog sustava nepoštene poslovne prakse i zavaravanja u pružanju usluga lišenog temeljnih uzusa, bez uspostavljenih i znanih standarda ugovaranja, kvalitete proizvoda i usluga, uopće društveno odgovornog poslovanja, od čijih ponuda i sklapanja ugovora, uznemiravanja telefonskim putem i/ili osobnim dolaskom na vrata do zaprimanja ovrha u poštanskim sandučićima građani/ke strahuju. Sve učestaliji primjeri prodaje duga i pokretanja naplate temeljem računa putem javnobilježničkih ureda bez prethodne obavijesti dužnicima doveli su do potpune pravne nesigurnosti i dužničkog ropstva ne samo onih građana/ki koji zbog gubitka posla privremeno nisu u mogućnosti otplaćivati stambeni kredit već i onih s neznatnim dugom čiji troškovi su uvelike iznad same glavnice. Zakon o zaštiti potrošača omogućio je široku primjenu ugovaranja prodaje roba i usluga, bez obveza ispunjavanja općih standarda i učinkovitih mehanizama kontrole i zaštite, nauštrb Zakona o obveznim odnosima i Ovršnog zakona. Iako na području Hrvatske imamo udruge koje se isključivo bave ovim područjem radi interesa građana/ki planiramo potaknuti pitanje učinkovitosti mehanizama zaštite koju ostvaruju putem Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti kao i Suda časti pri HGK i OGK. U kontekstu negativnih posljedica liberalizacije tržišta posebno je pitanje nametanje ex lege obveze uvođenja razdjelnika topline i balansiranja sustava grijanja u višestambenim zgradama o trošku suvlasnika i pod prijetnjom visokih novčanih kazni, najprije onih sa 70 i više stanova (rok je bio do kraja 2015 godine), a godinu dana potom i suvlasnike zgrada s više od dva stana, bez valjane stručne analize, javne rasprave, temeljitog upoznavanja građana/ki i omogućavanja izbora. Ove odluke uvelike su promijenile valjane prakse u području isporuke toplinske energije, kvaliteti života, narušile međususjedske odnose, unijele strah među građane/ke koji očekuju našu aktivnu ulogu.

Izvještaj s područja diskriminacije upućen je Uredu pučke pravobraniteljice.

Cjelovita revizija predmeta za ovu godinu nije još provedena pa u vrijeme sastavljanja ovog izvještaja nismo u mogućnosti iznijeti potpun opseg uspješnosti rješavanja predmeta.

Opisi zabilježenih povreda bit će sastavni dio izvještaja o stanju ljudskih prava.

Omogućavanjem **dostupne primarne pravne pomoći pripadnicima ranjivih skupina** (u najvećoj mjeri ženama izloženim nasilju (nasilje prema ženama predstavlja diskriminaciju temeljem spola), mobbingu i diskriminaciji generalno kao i ostalim pripadnicima/cama ranjivih skupina doprinosimo smanjenju diskriminacije temeljem materijalnog statusa, spola i drugih osnova povećavamo pravnu sigurnost korisnika/ca besplatne pravne pomoći te poboljšanju pravnog sustava generalno, u skladu s međunarodnopravnim standardima i preporukama sadržanim u dokumentima Vijeća Europe, međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka, kao i sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava.

Program vježbeničkog staža/stručnog osposobljavanja/volonterstva provodili smo kroz volonterski program, s ograničenim opsegom, iz više razloga. Zahtjevom za stručno osposobljavanje prema Hrvatskom zavodu za zapošljavanje nismo išli zbog uvođenja dodatnog osiguranja tražbine na bjanko zadužnici i privatnom imovinom odgovorne osobe u udruzi. Kao korisnici financiranja iz javnih sredstava zalažemo se za odgovorno upravljanje i nadzor što uspostavljeni model financiranja rada udruga, pored ispunjavanja svih zakonskih obveza kao pravnih subjekata, to u potpunosti i omogućava. Ukoliko tomu nije tako postoje opća pravila o odgovornosti (kaznene i materijalne naravi) bilo pravne bilo odgovorne osobe u pravnoj osobi tako da uvođenje instituta zadužnica kao instrumenta plaćanja i osiguranja tražbine vjerovnika nije niti primjenjivo u navedenim odnosima.

Dodatno, s obzirom na karakter zadužnice kao obligacijskog vrijednosnog papira naplate apstraktne novčane obveze koja je neovisna od pravnog posla, nas neprofitne udruge kao dužnike i izdavatelje navodi se da činimo zloupotrebu u poslovanju izdavajući zadužnice bez pokrića, što pak odgovorne osobe u njima izlaže kaznenom progonu. Takvo postupanje smatramo potpuno neutemeljenim i nedopustivim tim više što kao posljedicu takve apstraktne obveze imamo isključivanje

bilo kakvog prigovora iz osnovnog posla u postupku ostvarivanja prava iz takve obveze, za čije utvrđenje je jedino relevantan SUD. Uvođenjem zadužnica kao javnih isprava i sredstva osiguranja i plaćanja putem javnobilježničke ovjere u široku primjenu i od strane državnih institucija i srodnih pravnih subjekata još više doprinosimo slabljenju položaja sudova, a jačanju i uspostavi pravne nesigurnosti u društvu.

Nedostatak prostora i osiguranje vlastitih financijskih sredstava za kvalitetno uključivanje mladih ljudi dodatni su razlozi ograničene provedbe ovog programa i uključivanja (kroz rad pravnog savjetovaništa) samo dva dugotrajna volontera pravne struke, od toga jedna osoba s invaliditetom.

Tijekom 2016. godine nije ostvarena financijska podrška od strane Ministarstva pravosuđa putem Javnog natječaja za financiranje projekata ovlaštenih udruga i pravnih klinika za pružanje primarne pravne pomoći za 2016. godinu, a upravo je opseg i kontinuitet financiranja za pružanje primarne pravne pomoći, kojim je na ovlaštene pružatelje prenesen dio javnopravnih ovlasti, neophodan kako bi se zadržala uspostavljena kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći (zadržavanje kvalificiranog kadra s dugogodišnjim iskustvom u zajednici) i kvantitativni standard (opseg korisnika/ca kojima se pravna pomoć pruža). U slučaju naše udruge dodatno i djelovanje u ruralnim i slabo povezanim krajevima kao i područje pravne pomoći za koje se u najvećoj mjeri pravna pomoć traži.

Podizanje svijesti i znanja o važnosti uspostave društva jednakih mogućnosti i uklanjanja nasilja nad ženama i u obitelji koji predstavlja diskriminaciju temeljem spola podrazumijevaju punu primjenu politike jednakosti u svim područjima. Ravnopravnost spolova jedno je od temeljnih načela pravne stečevine Europske unije proklamirano u Povelji EU o temeljnim pravima (čl.21.) koja je pravno obvezujući akt. Plan provedbe je inkorporiran u dokumentu Europske komisije „Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016. – 2019. godine“ koji je u hrvatskom izdanju 8. prosinca 2016. godine javnosti predstavio Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske. Kao članica EU Hrvatska je dužna provoditi strateške ciljeve te ih inkorporirati u nacionalno zakonodavstvo kako kroz zakonodavne tako i strateške dokumente. Pozivali smo Vladu RH da što žurnije uputi Hrvatskom saboru zahtjev za ratifikaciju Konvencija VE o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Unutar država članica EU, uključujući i Hrvatsku, prepoznat je zajednički pristup nasilju nad ženama kao pitanju ljudskih prava i rodne jednakosti. Iako je postignut značajan iskorak stvaranjem zakonodavnog okvira i uspostavljanjem institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova (2003.), unutar čega je i nasilje u obitelji (započeto kroz Obiteljski zakon iz 1999.) prihvaćeno kao društveni problem, a ne samo privatni, pristupanjem u punopravno članstvo EU nismo više bili posvećeni tom pitanju, naprotiv, dostignute civilizacijske stečevine u području prava i sloboda žena žele se osporiti.

Kao organizacija koja kao važno područje djelovanja ima zaštitu temeljnih ljudskih prava, a najveći broj korisnika su žene žrtve obiteljskog nasilja čija zaštita se ostvaruje u pravilu kroz prekršajno pravne sankcije u prekršajnom postupku smatramo važnim da se oblici primarne pravne pomoći eksplicite prošire i na zastupanje žrtava obiteljskog nasilja u prekršajnim postupcima, posebno i s toga što je praćenje primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (ponovo) u nadležnosti Ministarstva pravosuđa.

Na području obrazovanja za ljudska prava i rodnu jednakost nastavili smo suradnju s nositeljima odgojno-obrazovne djelatnosti i bili posvećeni razvoju i provedbi programa izvaninstitucionalne izobrazbe učenika/ca. S obrazovnim institucijama i vanjskim ekspertima proveli smo planiranje i upotpunili modularni program *Obrazovanje za rodnu jednakost* za daljnju provedbu za učenike/ce 7. i 8. razreda osnovne i 1. i 2. razreda srednje škole koji je kao projektni prijedlog u partnerstvu s Filozofskim fakultetom Osijek do kraja 2016. godine bio na rezervnoj listi Središnje agenciji za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU-SAFU. Projekti „Lajkaj nenasilno“ i „Znatiželjno dijete uči i podučava“, dobili su financijsku podršku MDOMSP.

Kao članica GOOD Inicijative za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u formalni obrazovni sadržaj nastavili smo ukazivati na značaj provedbe *Kurikuluma za građanski odgoj*.

2) Radi cjelovitijih postignuća u području nasilja u obitelji ušli smo u treću godinu provedbe posebnog potprograma ***Podrška socijalnom uključivanju osoba izloženih nasilju u obitelji za razdoblje 2014.-2017.*** koji povezuje dva postojeća programska područja. Radili smo na cjelovitosti podrške ženama kao najzastupljenijoj skupini izloženoj nasilju u obitelji. Pružanjem specijaliziranih usluga (SOS

telefona -0800 200 151 i Grupe za podršku i individualnu pomoć) osigurali smo dostupnost informacija, uputa i pravne pomoći u hitnim slučajevima te psihosocijalnu podršku i pomoć.

Provedbom planiranih aktivnosti jačali smo sustav podrške žrtvama nasilja u obitelji i unaprjeđenje sigurnosti i učinkovitosti mehanizama zaštite (žena) žrtava nasilja u obitelji time što smo omogućili dostupnost specijaliziranih, stručnih usluga, za 320 sudionika/ca, od toga 168 direktnih korisnika pravne i psihosocijalne pomoći (87,5% žena) i 24 osobe (22 žene i 2 muškarca) aktivno uključenih kroz aktivnosti kao volonteri.

Kroz programe podrške uključeno je 135 sudionika, od toga 112 direktnih korisnika/ca (94% žena) i to: 53 polaznika/ca tečaja engleskog jezika za odrasle (78% žena), 26 korisnika/ca osposobljavanja i podrške u zapošljavanju. Provedena je revizija za 13 polaznika/ca programa od 11 polaznika koje su nam bile dostupne njih 8 su zaposlene, sa značajnim udjelom ugovora na neodređeno vrijeme.

Sveukupno uključeno 455 aktivnih sudionika/ca, od toga 304 direktna korisnika/ce usluga, od kojih 91,2% žena.

Kontinuirano smo pružali:

1. Usluge pravne i psihosocijalne pomoći i podrške

Zabilježili smo ukupno 56 novih slučajeva (45 ž/ 11 m) od toga 29% s područja obiteljsko pravne zaštite. Za 5 korisnica osigurali smo besplatno zastupanje pred sudom kroz 2 odvjetnička ureda i proveli oko 30 stručnih konzultacija.

1.1.1. Program vježbeničkog staža i stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa provodili smo na volonterskoj osnovi gdje je na provedbi aktivnosti programa bilo uključeno 24 volontera/ke (22ž/2m). U rad pravnog savjetovišta uključena su dva dugotrajna volontera pravne struke, s kojima je sklopljen ugovor o volonterskom radu temeljem čega je isplaćivana naknada za troškove prijevoza.

1.2. Usluge SOS telefona za žrtve obiteljskog nasilja, mobbinga i diskriminacije (0800 200151) hitne pravne informacije i upute bile su dostupne pon- petak od 8.00 do 15.00 sati. Zabilježili smo 174 poziva, od čega je 46 (43ž/3m) evidentiran kroz upitnike, sa 54% zastupljenošću područja nasilja u obitelji i 8% obiteljsko-pravne zaštite. Ostale povrede evidentirane kroz upitnik putem SOS telefona su kategorizirane kao pojavnici oblici diskriminacije (spol je temeljna osnova), a područje su (bračni ili obiteljski status, radni odnosi, zaštita potrošača isl.).

1.3. Usluge psihosocijalne pomoći i savjetovanja putem Grupe za podršku i individualne pomoći bile su dostupne srijedom od 17.00 do 19.00 sati u Uredu Osijek (u okviru programa "Šalter" pri Volonterskom centru), kroz 4 termina za ukupno 34 korisnice (sve žene), za što je bila zadužena vanjska stručna suradnica i stručnjakinja za ovo područje, nositeljica Katedre za psihologiju Filozofskog fakulteta u Osijeku.

2. Program podrške

2.1. Dana 04.10.2016. otvoren je poziv za prijavu za program osposobljavanja. Istovremeno su zatražene ponude učilišta, ukupno su prikupljene 4 ponude. Dana 15.11. organiziran je sastanak i predstavljanje programa za 6 osoba, od toga 2 osobe iz Skloništa za žrtve nasilja u Osijeku). Sve prisutne osobe bile su žene, koje su prethodno dostavile svoje prijave. Većina kandidata/kinja izrazila je želju da upiše program osposobljavanja za zanimanje njegovatelj/ica, u trajanju od 440 sati. Jedna izabrana kandidatkinja iz Skloništa naknadno je iz objektivnih razloga odustala. Sklopljeno je 8 ugovora.

2.2. Nova zapošljavanja, putem mjera sufinancirana zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) tijekom ovog izvještajnog razdoblja nismo koristili, iako smo to planirali. Udruga je još 6.4. 2016. uputila Objavu potrebe za zapošljavanjem 4 radnika/ce na pružanju usluga u Tenji, Klisi i Sarvašu, s čime smo zastali zbog promjena u redoslijedu procedure koja je sada zahtijevala prija objave potreba za radnikom/com odobrenje projekta od strane Središnje službe HZZ. Kako smo u korištenju navedenih mjera uvjetovani pribavljanjem suglasnosti JLS, koju smo mi imali, to je naš program (i sam zahtjev) bio potpun te je sljedeći dan - 7. 4. od strane PU Osijek i upućen na ocjenu. Središnja služba HZZ nije se do danas očitovala o njemu. Udruga je u studenom potpisala ugovor s MDOMSP o financijskoj podršci aktivnostima pružanja usluga pomoći u kući za starije i nemoćne osobe gdje je osigurano sredstava za novo zapošljavanje jedne osobe na pola radnog vremena u razdoblju od 7 mjeseci.

2.2.1. Podršku u zapošljavanju, pisanju životopisa, traženju posla, davanju preporuka pružili smo putem 7 individualnih konzultacija.

2.3. Program obrazovanja

2.3.1. Organizacija tečaja engleskog jezika po međunarodnim standardima, namijenjen za odrasle članove i volontere Udruge i drugih OCD-a, osobe izložene nasilju u obitelji i nezaposlene osobe te pripadnike drugih marginaliziranih skupina, s mjestom provedbe u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku (GISKO), s dinamikom i trajanjem 1 x tjedno po 90 minuta, ukupno 18 tjedana za tri skupine organizirane prema CEFR stupnjevima.

Završen je 1. semestar 2016. (10.02.-08.07.2016.). Ukupno je primljeno 50 polaznika/ca (46ž, 4m), od toga ih je 29 (58%) pristupilo završnom ispitu te su svi uspješno položili i uručene su im potvrde o završenom tečaju 08.07.2016. Po završetku tečaja, ispunili su evaluacijski upitnik.

Završava i 2. semestar (07.09.2016.-06.02.2017.) koji je imao ukupno 76 prijave (68ž,8m) te su prema kriterijima Poziva izabrani polaznici/ce. Primljeno je ukupno 53 polaznika/ca (49ž, 4m) u 3 grupe: A1-19, A2-17, B1-17. Od toga broja, 28 polaznika/ca (58%) prethodno su polazili tečaj engleskog, što pokazuje kontinuitet i prepoznatost. Završnom ispitu odlučilo je pristupili 26 (49%) polaznika/ca, od kojih su svi uspješno položili.

Tijekom siječnja prikupljene prijave za 1. semestar 2017. Ukupno se prijavilo 120 osoba.

3.2. Prevenaciji nasilja u obitelji doprinosili smo i organizacijom obilježavanja Nacionalnog i Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama (22.9. i 25.11.) te obilježavanjem svjetske kabanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“. Na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama organizirali smo uličnu akciju „5 do 12 za žene“ na Trgu Slobode u Osijeku. Tijekom akcije upoznali smo širu javnost o neravnopravnom položaju žena i djevojčica, upozoriti na različita područja borbe za prava žena te pozvali građane/ke da potpišu online peticiju za hitnu ratifikaciju Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Potpisano je oko 200 razglednica koje će se uručiti Vladi RH te smo prikupili oko 100 online potpisa. U isto vrijeme, u 12h, u Velikoj vijećnici u Osijeku organizirana je panel rasprava „Ostvarivanje reproduktivnih prava žena“, u suradnji s Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Osječko-baranjske županije. Na panel raspravi razgovaralo se o provedbi načela ravnopravnosti i zaštiti žena i djevojčica od bilo kojeg oblika nasilja, a posebno o reproduktivnim pravima žena i slobodi na vlastiti izbor. Na raspravi su sudjelovali predstavnici institucija, KBC Osijek, organizacija civilnog društva i dr., ukupno 15 sudionika/ca. Za potrebe provedbe događaja osmislili smo i tiskali plakat i program obilježavanja, te informativno-edukativni letak.

Dana 5. 12. Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH predstavio je hrvatsko izdanje dokumenta EK Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016.-2019., o čemu kao organizacija koja provodi i prati to područje djelovanja nismo imali direktnih saznanja.

3) Kroz program Podrška razvoju zajednice i civilnoga društva bili smo usmjereni na zaštitu interesa i prevenciji socijalne isključenosti starijih i nemoćnih osoba, jačanju kapaciteta Udruge i njenih korisnika, pružanju podrške u zapošljavanju ranjivih društvenih skupina i uključivanju građana u tri lokalne zajednice.

U 2016. putem projekta *Razvoj usluga podrške za život u zajednici* Udruga je osigurala kontinuirano pružanje usluga specijalizirane pravne pomoći te provodila druge integrativne sadržaje za ukupno 71 stariju i nemoćnu osobu u Tenji na čijoj provedbi je pored članica radnog tima bilo uključeno deset volontera/ki.

Usluge pomoći u kući i na dvoru (PUK) provodile su se kontinuirano do 31.5., a nakon toga u smanjenom opsegu i na volonterskoj osnovi. Uslugama je obuhvaćeno 20 direktnih korisnika (57% žena i 43% muškaraca) koje je pružala jedna zaposlena osoba putem mjere JR PP na puno radno vrijeme, a nakon toga u smanjenom opsegu i na volonterskoj osnovi, zaključno do kraja srpnja 2016.

Tijekom izvještajnog razdoblja za 23 starije i nemoćne osobe povremeno su pružene različite usluge (pratnje do liječnika, odlazak u kupovinu, šišanje, cijepanje drva, košnju trave i dr.) od strane dodatno uključenih osam volontera (7 žena i 1 muškarac).

Od drugih integrativnih sadržaja proveli smo anketu s 20 osoba o ocjeni pruženih usluga i analizu iste, obilježavanje Međunarodnog dana starijih osoba, organizirali uključivanje i rad deset volontera (8 žena i 2 muškarca) te pružali informacije putem ranije uspostavljenih info točaka, web stranice, medija i neposrednim kontaktom te djelovali na jačanju suradnje, povezivanja i podrške korisnika i pružatelja usluga u ovom području.

Pružanje usluge pravne pomoći i razvoj usluga pomoći u kući i drugih integrativnih sadržaja za starije i nemoćne osobe u Klisi i Sarvašu, koje smo pokrenuli krajem 2014. godine, u partnerstvu s Gradom Osijekom, provodile su se kontinuirano prema planiranoj dinamici do 31.5. 2016., a nakon toga u smanjenom opsegu i na volonterskoj osnovi članova Mobilnog tima, zaključno do kraja srpnja 2016. S navedenim aktivnostima obuhvaćeno je ukupno 97 korisnika/ca i uključeno 8 volontera/ki.

Obilježili smo Međunarodni dan starijih osoba u zajednici kroz organizirane posjete (30.9. i 3.10.) 20 teže pokretnim osobama i onima kojima prijeti socijalna isključenost. Organizirali smo susret s Maticom umirovljenika Tenja. Učenici OŠ Tenja i udruga Školaraca izradili su prigodne čestitke, a OPG Cerenko i Pekarnica Agita i ove godine su darivali svoje proizvode (jabuke i peciva).

U okviru Poziva Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (MDOMSP) osigurali smo 105.000,00 kuna za provedbu ovog projekta za razdoblje 1.11. 2016.- 31.10. 2017. što znači nastavak provedbe specijaliziranih usluga i drugih integrativnih sadržaja za starije i nemoćne osobe u Tenji te njihov daljnji razvoj u Sarvašu i Klisi i zapošljavanje jedne osobe na pola radnog vremena u razdoblju od sedam mjeseci. (planira se zaposliti žrtva obiteljskog nasilja, trenutno na osposobljavanju kroz Program)

U Suradnji s GISKO pokrenut tečaj engleskog jezika za umirovljenike/ce "Ukorak s vremenom" (07.09.2016.-06.02.2017.), 16 polaznika/ca, od kojih je 9 odlučilo pristupiti završnom ispitu (svi su uspješno položili). Idući semestar počinje 09.02.2017.

4) U okviru programskog područja *Organizacijski razvoj* radili smo na prilagodbi novih obveza i ograničenja, jačanju suradnje i partnerstva.

U provedbi aktivnosti sudjelovali su: stručni radni tim od četiri zaposlene osobe, jedna zaposlenih osoba na pružanju usluga pomoći u kući u trajanju od šest mjeseci, dva vanjska stručna suradnika/ce, volonteri/ke, čelne osobe udruge - predsjednica, članice tijela upravljanja i nadzora (aktivno uključeni u praćenje, planiranje i donošenje odluka), članovi/ice stručnih tijela i komisija za izbor i imovinu, predstavnici/e partnera. Usluge knjigovodstva obavljao je TAVROS, d.j.o.o. Od ukupno 90 osoba s liste volontera/ki u 2016. godini njih 38 dalo je izniman doprinos u provedbi aktivnosti Udruge sa 2585 sati volonterskog rada.

U partnerstvu i suradnji s Gradom Osijekom, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, PU Osijek, Gradskom i sveučilišnom knjižnicom Osijek, Filozofskim i Pravnim fakultetom u Osijeku, Udrugom za potporu osoba s invalidnošću i hendikepom Osječko-baranjske županije „Glas čovječnosti“, Centrom za mirovne studije i Ženskom sobom iz Zagreba, Osnovnom školom Tenja te školom Jagodnjak/Bolman, Volonterskim centrom kao i značajnim doprinosom volontera/ki, vanjskih stručnih suradnika/ca proveli smo većinu planiranih aktivnosti.

Radi što veće dostupnosti naših usluga građanima/kama rad Udruge organiziran je na četiri lokacije, u Tenji, Osijeku, Klisi i Sarvašu. Od samog osnivanja Grad Osijek, posredstvom svoje mjesne samouprave, osigurava bez naknade i komunalnih troškova prostor za rad u Tenji, Klisi i Sarvašu, a Volonterski centar u Osijeku. Dobrovoljno vatrogasno društvo Tenja, jedan od korisnika prostora u Tenji ustupa nam za rad s većim grupama njima dodijeljen prostor. Prostor koji je korišten za rad pravnog savjetovišta i grupe za podršku na lokaciji Osijek morali smo ustupiti Volonterskom radi provedbe vlastitih aktivnosti. Zbog toga drugu godinu podnosimo zahtjev za dodjelu prostora gradskoj četvrti Gornji grad, ali bez rezultata. Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (GISKO) punih jedanaest godina nam ustupa svoj prostor za značajan broj edukativnih programa koji to cijelo vrijeme se provode zahvaljujući i njima. Policijska uprava OBŽ po potrebi nam također ustupa prostor koji ona kontinuirano koristi u okviru jednog trgovačkog centra.

Krajem svibnja održana je redovna Skupština Udruge na kojoj su usvojeni temeljni izvještaji o radu i planovi za 2017. godinu.

Ukupan prihod Udruge za 2016. godinu iznosio je 349.187 kuna.

Tenja, veljača 2017.